

	<p>Η επιλογή του λογότυπου</p> <p>Παρατηρώντας το σήμα του λογότυπου διακρίνουμε ένα σελωμένο άλογο σε αναμονή του ιππέα (του αναγνώστη) που αδράχνει το δόρυ για να πετύχει τη γνώση. Θα μπορούσε να είναι επίσης και ένας δράκος (ο προκαθορισμένος στόχος) που τον διαπερνά το δόρυ και, γιατί όχι, ένας σελιδοδείκτης που ξεχωρίζει τις ήδη διαβασμένες σελίδες από εκείνες που διαβάσει ο αναγνώστης.</p>
---	--

**Από τη φάμπρικα της πόλης στη φάμπρικα της γνώσης:
η Βιβλιοθήκη San Giorgio στην Πιστόια
της Alessandra Giovannini**

Μετάφραση: Κυριάκος Αξελός

Εισαγωγή

«Μπορεί μια νέα βιβλιοθήκη να αλλάξει τη φυσιονομία μιας πόλης; Μπορεί να μεταθέσει το κέντρο βάρους της; Και πάνω απ' όλα μπορεί αυτό να συμβεί σε μια χώρα όπως η Ιταλία, όπου πάρα πολλά άτομα θεωρούν την ανάγνωση ενός βιβλίου σπατάλη του χρόνου τους;»

Με αυτά τα λόγια άρχισε ένα άρθρο αφιερωμένο στην Πιστόια, που αποτέλεσε ένα πρώτο εγχείρημα απολογισμού ενός ταξιδιού στα μικρά ιταλικά κέντρα με σκοπό την ανακάλυψη του τρόπου μεταμόρφωσης της ιταλικής επαρχίας¹.

Αν κρίνουμε από τα νούμερα, στη διάρκεια ενός χρόνου από τότε που άνοιξε η νέα βιβλιοθήκη στην Πιστόια και από την απήχηση που αυτή γνώρισε, τόσο που σήμερα – και γι' αυτό ευχαριστώ τους οργανωτές αυτού του συνεδρίου – μια μέση ιταλική επαρχία όπως είναι η Πιστόια καλείται να εκπροσωπήσει τις νέες αρχές της ιταλικής αρχιτεκτονικής, θα μπορούσαμε να πούμε ότι ναι, βρισκόμαστε μπροστά στην πραγματοποίηση ενός θαύματος. Τα στοιχεία της χρήσης της βιβλιοθήκης, τα σχόλια του κοινού δείχνουν αναμφίβολα μια αλλαγή στη σχέση με το κοινό.

Θαύμα στην Πιστόια τιλοφορήθηκε «για το γούρι», άλλωστε, η μελέτη που κέρδισε αργότερα το διαγωνισμό που έγινε σε δυο φάσεις για την κατασκευή της νέας βιβλιοθήκης και η οποία ανατέθηκε στον αρχιτέκτονα Massimo Pica Ciamaglia.

¹ “La Repubblica”, της 5^{ης} Σεπτεμβρίου 2007. Το άρθρο με την υπογραφή του FRANCO MARCOALDI, παρουσιάστηκε με τον τίτλο *Μια πόλη σε μέγεθος βιβλίου*.

Η επιλογή του χώρου – Το εργοστάσιο και η πόλη

Η Πιστόια είναι μια επαρχία της Τοσκάνης με περίπου 90.000 κατοίκους που βρίσκεται 40 χιλιόμετρα βορειοδυτικά της Φλωρεντίας. Πρόκειται για μια πόλη με μνημεία, μάλλον πλούσια, που οφείλει τους οικονομικούς πόρους της πάνω απ' όλα στα φυτώρια, των οποίων τα προϊόντα εξάγονται σε όλον τον κόσμο, αλλά και στη βιομηχανία των μεταφορών. Σήμερα η Πιστόια παρασύρεται σε μια φάση επαναπροσδιορισμού της πόλης που αγγίζει τόσο τις περιφερειακές συνοικίες όσο και το ιστορικό κέντρο με τη σύμφωνη γνώμη της δημοτικής αρχής που θέλει να απελευθερώσει το ιστορικό κέντρο από τα αυτοκίνητα καταργώντας το παρκάρισμα στις πλατείες.

Όσο αφορά στις περιφερειακές ζώνες, η προσοχή επικεντρώνεται κυρίως στη αποκέντρωση των δημοσίων υπηρεσιών, των εμπορικών, των γραφείων και των καινούριων οικιστικών εγκαταστάσεων, στις ξεχασμένες και εγκαταλελειμμένες περιοχές με την προοπτική νέων αντικειμενικών στόχων που θα φέρουν ξανά την ισορροπία στην πόλη. Το νέο πολεοδομικό σχέδιο αφορά επίσης και σε κάποια άλλα τμήματα της πόλης (και η περιοχή της βιβλιοθήκης είναι ένα από αυτά) που θα πρέπει να περάσουν από την κατάσταση του αποκλεισμού τους στη διαμόρφωσή τους σε σημεία πρόσβασης στην πόλη, σε τόπους συναντήσεων και διέλευσης, με τη δημιουργία διαβάσεων για πεζούς και χώρων πρασίνου.

Η μελέτη για την κατασκευή της νέας βιβλιοθήκης υπεισέρχεται σε αυτή τη δυναμική αλλαγής της πόλης και αποτελεί μια επιλογή που έγινε προκειμένου να λύσει πρώτα απ' όλα το πρόβλημα της σημαντικής έλλειψης χώρου στο εσωτερικό της παλιάς ιστορικής Βιβλιοθήκης Forteguerriana, η οποία φιλοξενείται σε ένα ανάκτορο του 16^{ου} αιώνα στους μεσαιωνικούς δρόμους του κέντρου της πόλης, κοντά στα αρχιτεκτονικά μνημεία της Piazza del Duomo.

Η αρχική στιγμή σύλληψης της ιδέας σχετικά με τη νέα βιβλιοθήκη μπορεί να εντοπιστεί σε ένα συνέδριο με τίτλο *Κατασκευάζοντας τη γνώση. Νέες δημόσιες βιβλιοθήκες από τη μελέτη στη λειτουργία*, που χρηματοδοτήθηκε από την Νομαρχία της Τοσκάνης και πραγματοποιήθηκε στην Πιστόια το 2001. Ένα συνέδριο που επισφράγιζε μια ευτυχή εποχή για τις βιβλιοθήκες της Τοσκάνης με το άνοιγμα πολυάριθμων εργοταξίων πειραματισμού και οικοδόμησης βιβλιοθηκών που σήμερα αριθμεί, πέρα από τις ανακατασκευές, τις νέες οικοδομές, τις μετατροπές και τις επεκτάσεις, περισσότερα από 40 αρχιτεκτονικά προγράμματα που συγχρηματοδοτούνται εν μέρει από την Νομαρχία της Τοσκάνης².

Αυτό το συνέδριο, όσο αφορούσε στην Πιστόια, υπήρξε η εναρκτήρια ευκαιρία διατύπωσης περίπλοκων πολιτιστικών, βιβλιογραφικών και οργανωτικών προβληματισμών που συνδέονται με το σχεδιασμό της νέας βιβλιοθήκης και τους οποίους καταδεικνύουμε εδώ μόνο σε γενικές γραμμές.

Η δημιουργία της βιβλιοθήκης San Giorgio είχε πράγματι σαν αποτέλεσμα τον συστηματικό επαναπροσδιορισμό του ρόλου, των λειτουργιών, των στρατηγικών και των

² Σχετικά με αυτές τις επεμβάσεις η Βιβλιοθήκη San Giorgio στήνει μια έκθεση με τον τίτλο *Αρχιτεκτονικές της γνώσης*, ένα είδος απογραφής των εργοταξίων για βιβλιοθήκες που είναι ανοιχτά στην Τοσκάνη.

πολιτικών που υιοθετούν οι υπηρεσίες των τοπικών βιβλιοθηκών και αρχείων, που είναι πολύ πιο πολύπλοκες αν σκεφτούμε ότι σχετίζονται με ιδρύματα, όπως η Βιβλιοθήκη Forteguerriana, της οποίας η μακρόχρονη και σύνθετη ιστορία αρχίζει από το δεύτερο μισό του 15^{ου} αιώνα και που σήμερα αποτελεί μια από τις πιο εξέχουσες βιβλιοθήκες των περιοχών της περιφέρειας.

Η επιλογή της δημοτικής Αρχής να δημιουργήσει μια καινούρια βιβλιοθήκη στην Πιστόια (προορίζοντας τις λειτουργίες και τις βιβλιογραφικές διατάξεις που συνδέονται με το μοντέλο «δημόσια βιβλιοθήκη» για τη νέα βιβλιοθήκη, ενώ η Forteguerriana συνεχίζει να φιλοξενεί αρχεία με χειρόγραφα, βιβλία του 15^{ου}, του 16^{ου} αιώνα, αρχαίες πηγές βιβλίων, αρχεία με έγγραφα τοπικού ενδιαφέροντος, τις δραστηριότητες αξιολόγησης των βιβλιογραφικών υλικών)³ προέκυψε από μια τοπική διαμάχη που ανάγεται στα μέσα της δεκαετίας του '80 ανάμεσα σε δυο αντιτιθέμενες προτάσεις που προέβλεπαν η μία την εκ νέου αναδιοργάνωση του χώρου και της λειτουργικότητας της βιβλιοθήκης Forteguerriana και η άλλη, αντίθετα, την εγκατάσταση μιας νέας βιβλιοθήκης στην περιοχή πρώην Breda.

Σχετικά με αυτές τις δυο προτάσεις, οι οποίες εμπνεύστηκαν από μοντέλα εντελώς αντίθετων μεταξύ τους βιβλιοθηκών, εξέφρασαν τις απόψεις τους ομάδες με αποκλίνουσες τοποθετήσεις. Με σχηματικό τρόπο μπορούμε να θεωρήσουμε ότι από τη μια πλευρά υπάρχουν οι υποστηρικτές της προτεραιότητας των λειτουργιών που πρέπει να αποδοθούν στην ιστορική βιβλιοθήκη, που θα έπρεπε πολύ περισσότερο να κάνουν ευπρόσδεκτη την ενίσχυση των παραδοσιακών υπηρεσιών συντήρησης, μελέτης και έρευνας. Από την άλλη πλευρά, είναι εκείνοι που υποστήριζαν την προώθηση της βιβλιοθηκονομικής και οργανωτικής εγκατάστασης που χαρακτηρίζει μια βιβλιοθήκη «δημόσια», απευθυνόμενη σε μια ευρεία κλίμακα χρηστών.

Για την υπέρσχυση της υποτιθέμενης μορφής της νέας βιβλιοθήκης, δεν αρκούσε όμως ο εντοπισμός της περιοχής, η δέσμευσή της για δημόσια χρήση και στην καλύτερη των περιπτώσεων η απόδοση σε αυτή ενός συμβόλου που σηματοδοτούσε την έννοια «βιβλιοθήκη». Έπρεπε προφανώς να αποφασιστεί επίσης και το είδος της βιβλιοθήκης και ο ρόλος που αυτή έπρεπε να παίζει σε σχέση με τη γενική πολιτική γραμμή της δημοτικής αρχής. Δεν επρόκειτο μόνο για το σχεδιασμό ενός χώρου, αλλά μιας σειράς πολύπλοκων σχέσεων που αφορούσαν στην πόλη και στη λειτουργία των υπόλοιπων υπηρεσιών.

Αν η βιβλιοθήκη πρέπει να είναι ένα βασικό όργανο για τη δια βίου παιδεία, για τη μόρφωση, για την κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη, αν πρέπει να απευθύνεται σε όλες τις ομάδες και σε όλες τις ηλικίες, θα πρέπει επίσης σίγουρα να αποτελεί μια αρχή γύρω από την οποία περιστρέφεται μια πολύπλοκη σειρά συσχετισμών και σχέσεων που ήδη υπάρχουν στην πόλη ή που πρέπει να δημιουργηθούν γι' αυτό το σκοπό.

³ Είναι προφανείς οι κίνδυνοι, βιβλιογραφικής όσο και οργανωτικής τάξης, που συνδέονται με ένα τόσο πολύπλοκο έργο και οι οποίοι αντιμετωπίστηκαν με την πρέπουσα προσοχή και σύνεση. Είναι εξάλλου προφανές ότι είναι αναγκαίο να αντιληφθεί κανείς με ενιαίο και ολοκληρωμένο τρόπο τις υπηρεσίες προς το κοινό και την ιστορική διάσταση της βιβλιοθήκης. Υπό άλλους όρους, θα λέγαμε λοιπόν ότι δεν χάνεται ποτέ από την προοπτική μας η ενιαία σύλληψη της συγχρονίας και της διαχρονίας των δραστηριοτήτων της βιβλιοθήκης.

Η επιλογή του τόπου που έπρεπε να κτιστεί δεν είναι ως εκ τούτου αδιάφορη ως προς την οργάνωση και τη ζωή της πόλης. Μια κατασκευή τέτοιας σημασίας, είτε λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία της κοσμοσυρροής, αλλά κυρίως αυτά της προσέλευσης και της φυσιογνωμίας της βιβλιοθήκης, δημιουργεί αναπόφευκτα αξιόλογο αντίκτυπο σε όλο το περιβάλλον της. Αντανακλάσεις, συχνά θετικές και με μεγάλη ακτίνα, που εκδηλώνονται στην αναζωογόνηση του εμπορικού τομέα, των κατοικιών και των άλλων υπηρεσιών που σχετίζονται με αυτή, καθώς και στην εισροή πληθυσμού και στις συνήθειες των κατοίκων.

Η τοποθεσία της βιβλιοθήκης, με όλα τα χαρακτηριστικά που αναφέρθηκαν παραπάνω, έπρεπε γι' αυτό να ανταποκρίνεται σε δυο σκοπούς. Έπρεπε να είναι λειτουργική αλλά και αντιπροσωπευτική. Για να είναι λειτουργική έπρεπε να υπάρχει εύκολη πρόσβαση, να διαθέτει κατάλληλους χώρους, να είναι εφοδιασμένη με τεχνολογικές υποδομές, εξοπλισμένη με υπαίθριους χώρους πρασίνου και χώρους στάθμευσης. Η τοποθεσία σε αυτή την περίπτωση έπρεπε απαραίτητα να θέσει σε χρήση μεγάλες εκτάσεις ελεύθερων χώρων, που δεν μπορούσαν να βρεθούν εύκολα μέσα στον παγιωμένο κτιριακό ιστό. Και, υπό αυτή την έννοια, όπως τόνιζε και ο αρχιτέκτονας «οι εγκαταλελειμμένες περιοχές παρουσιάζονταν σα μια επιπλέον πηγή εκτάσεων: προσφέρονταν για τη μετάπλαση και την ίδια στιγμή αποτελούσαν μαρτυρία όχι μόνο εργασιακών χώρων, αλλά και πολιτιστικών εκφράσεων, λογικών σύμπτυξης δραστηριοτήτων, ελπίδων»⁴.

Προκειμένου να είναι αντιπροσωπευτική η τοποθεσία της βιβλιοθήκης έπρεπε να αποτελεί μια έντονα συμβολική και αναγνωρίσιμη κτιριακή κατασκευή που θα ενίσχυε την τάση της σύγχρονης αρχιτεκτονικής να δημιουργεί κτίρια-«γεγονότα» για την περιοχή, θεματικά κτίρια, με δυνατή κοινωνική επιρροή, ικανά να ασκήσουν ισχυρή έλξη στο κοινό και να τραβήξουν την προσοχή. Χρειαζόταν κάποιο μέρος με εύκολη πρόσβαση, αισθητικά αυθεντικό, μοναδικό, αλλά που με κάποιον τρόπο να επιβεβαιώνει τη συνέχιση του παρελθόντος, είτε σε σχέση με τον περιβάλλοντα χώρο ή με τις αστικές περιοχές της πόλης-χάρη στη μορφή, στις διαστάσεις, στο χρώμα, στη διάρθρωση, στα υλικά- είτε σε σχέση με τις αξίες με τις οποίες συνδέεται η βιβλιοθήκη παραδοσιακά.

Η περιοχή που εντοπίστηκε για τη νέα βιβλιοθήκη, μια εγκαταλελειμμένη περιοχή όπως η πρώην Breda, ήταν για πολύ καιρό μια σημαντική ζώνη της πόλης. Αλλά το γεγονός ότι την είχαν εγκαταλείψει από πολλά χρόνια την είχε μετατρέψει σε ένα μέρος, αν όχι περιθωριοποίησης, οπωσδήποτε κάτι παραπλήσιο, ένα μέρος που για πολύ καιρό το χρησιμοποιούσαν ως επί το πλείστον ως χώρο στάθμευσης σε ένα περιβάλλον που είχε παραλύσει και ερημώσει.

Η περιοχή της πρώην Breda σηματοδοτήθηκε από μια από τις σπουδαιότερες δραστηριότητες στην ιστορία της Πιστόια, που είναι βαθιά ριζωμένη στην ατομική και συλλογική μνήμη των κατοίκων. Η σειρά των εργοστασίων της αποτέλεσε το ρολόι για πολλές γενιές των κατοίκων της Πιστόια.

Πρωτοεμφανίζεται με το όνομα San Giorgio, με εγκαταστάσεις εργοστασίου αυτοκινήτων και σιδηροδρομικών αμαξών, και μετά από διάφορες αλλαγές εταιρειών και

⁴ M. PICA CIAMARRA-M.VIVARELLI-A.GIOVANNINI, *Μια νέα δημόσια βιβλιοθήκη για την πόλη της Πιστόια, στο Κατασκευάζοντας τη γνώση. Νέες δημόσιες βιβλιοθήκες από τη μελέτη στη λειτουργία*. Πρακτικά του συνεδρίου, Πιστόια 2001. Υπό την επιμέλεια του A.GIOVANNINI, Φλωρεντία, Νομαρχιακή Επιτροπή της Τοσκάνης-Pagnini και Martinelli, 2002, σελ. 49.

χρήσης, το 1973 μετατρέπεται στην κατασκευαστική σιδηροδρομών Breda ακόμη κι αν αμέσως μετά το εργοστάσιο μεταφέρεται σε μια περιοχή νοτιότερα της πόλης. Από το 1973 μετατρέπεται σε μια εγκαταλελειμμένη περιοχή 13,5 εκταρίων. Στα επόμενα 30 χρόνια προτείνονται διάφορες λύσεις για την αποκατάσταση της περιοχής, με μελέτες που κυμαίνονται από την ολοκληρωτική αποκατάσταση των υπαρχόντων κτιρίων έως την κατεδάφισή τους. Με την τελευταία παραλλαγή που πρότεινε η δημοτική Αρχή, η περιοχή παρέχεται προκειμένου να ξαναπαίξει έναν κεντρικό ρόλο στη ζωή της πόλης με σημαντικές δημόσιες λειτουργίες δημοτικού και υπερ-δημοτικού χαρακτήρα όπου θα έβρισκαν θέση μαζί με τη βιβλιοθήκη και 6 Πανεπιστημιακές Σχολές που θα μεταφέρονταν από το Πανεπιστήμιο της Φλωρεντίας, η έδρα του επαγγελματικού επιμελητηρίου, ένα κτιριακό συγκρότημα με κέντρο συνεδρίων, ένα εστιατόριο, ένα ξενοδοχείο, ένα σχολείο μέσης εκπαίδευσης, η Ασφάλεια, συγκροτήματα κατοικιών. Ένα περίπλοκο εργοτάξιο που προορίζεται να αλλάξει την όψη της Πιστόια. Η βιβλιοθήκη λοιπόν δεν γεννιέται, όπως θυμόμαστε από παλιά, σαν μεμονωμένη μελέτη αλλά αποτελεί μέρος μιας ευρύτερης στρατηγικής στην οποία συμμετέχει όλη η πόλη. Μια επιλογή που έχει αξιοποιηθεί τόσο από τις σιδηροδρομικές όσο και από τις οδικές συνδέσεις χάρη στο μεγάλο υπόγειο πέρασμα του σιδηροδρόμου που βρίσκεται ήδη σε φάση πραγματοποίησης και που θα ανοίξει μια είσοδο (την έκτη) προς την πόλη σε άμεση σύνδεση με την έξοδο της εθνικής οδού.

Η αρχιτεκτονική μελέτη-Θεμελιώδη κριτήρια και επιλογές

Η μελέτη της νέας βιβλιοθήκης

Έγινε η σκέψη να χρησιμοποιηθούν εκ νέου για τη βιβλιοθήκη κάποιες βιομηχανικές αποθήκες από το πρώην εργοστάσιο Breda που αναφέρονται ως Corgo 20 στις επίσημες κατόψεις του μεγάλου εγκαταλελειμμένου εργοστασίου που κάποτε κατείχε μια περιοχή εξαιρετικά κοντά στο κέντρο της Πιστοία.

Κατά την ολοκλήρωση αυτού του εγχειρήματος εκφράζεται η ανάγκη το εν λόγω κτίριο να βρίσκεται σε διάλογο τόσο με τον τωρινό περιβάλλοντα χώρο του όσο και με τον μελλοντικό.

Πέρα από τις λειτουργικές ανάγκες, η λογική της μελέτης συνίσταται συνεπώς στη συμβολή της στον καθορισμό του χώρου της πόλης όπου αυτό θα θεμελιωνόταν και στην έρευνα για την συγχώνευση των διαφόρων απαιτήσεων. Το εγχείρημα αποτελεί συνεπώς μόνο ένα τμήμα της συνολικής ανάπλασης που προβλέφθηκε γι' αυτή την περιοχή, μέσω της οποίας όμως, ειδικά λόγω του ιδιαίτερου προορισμού χρήσης του χώρου, έγινε προσπάθεια να σηματοδοτηθεί το πέρασμα, και συγχρόνως η συνέχιση, από τον εργοστασιακό χώρο στον πολιτιστικό.

Αυτό το στόχο είχε επίσης και η δέσμευση των αρχιτεκτόνων ως προς τη διατήρηση της μνήμης της αρχικής εγκατάστασης, όχι τόσο για να προστατευθεί η υψηλή ποιότητα των κτιρίων αλλά επειδή έχουμε ανάγκη να θυμόμαστε, να βλέπουμε μπροστά μας το πέρασμα του χρόνου και τις συνθήκες που επηρέασαν βαθιά την ιστορία των τόπων.

Η επιλογή των αρχιτεκτόνων έγινε ωστόσο με σκοπό την ανάδειξη του σκελετού της παλιάς βιομηχανικής αποθήκης ώστε να ανασυντεθεί η εικόνα του εργοστασίου, που θα απελευθέρωνε την προϋπάρχουσα ογκομετρία. Με την επιλογή του υλικού κατασκευής και επένδυσης, δηλαδή του τούβλου, θελήσαμε στη συνέχεια να δημιουργήσουμε ένα συμβολικό δεσμό με την ιστορία του παλιού εργοστασίου.

Η νέα βιβλιοθήκη παρουσιάζει διαφορετικά χαρακτηριστικά στην πρόσοψη της εισόδου, αυτή που βλέπει στον οδικό άξονα των πεζών, που είναι χαρακτηριστικός για τη συνολική ανάπλαση της περιοχής του πρώην εργοστασίου Breda, αλλά και στην αντίθετη πλευρά. Στην πρόσοψη της εισόδου διακρίνουμε μια μεγάλη σειρά από καμάρες που στην πάνω πλευρά τους αφήνουν να φανεί ο σκελετός της παλιάς στέγης, ενώ στο κάτω μέρος της πρόσοψης εμφανίζεται ένα ισχυρό στοιχείο επικοινωνίας με τον εξωτερικό χώρο, μια σειρά, δηλαδή, από βιτρίνες που μεταφέρουν πληροφορίες σε όποιον περνά και προσδίδουν επιπλέον στο κτίριο διαφάνεια για τον περαστικό, ο οποίος αποκτά την εντύπωση ότι πρόκειται για ένα φιλόξενο μέρος, μια εντύπωση που δεν φοβίζει.

Στην απέναντι πρόσοψη, σχεδιασμένη με το σκοπό να διακρίνεται καλύτερα η επικρατούσα κυκλοφορία των οχημάτων, τα συστατικά υλικά της κατασκευής αναδεικνύουν τα ίχνη του δομικού σκελετού της παλιάς βιομηχανικής αποθήκης.

Στο εσωτερικό -θυμούνται οι αρχιτέκτονες- «η κάτοψη του χώρου έπρεπε να μεταδίδει διαφορετικές έννοιες, ο χώρος έπρεπε να προσφέρεται και να είναι διαθέσιμος σε διαφορετικούς χαρακτήρες, να εκφράζει μια παρόρμηση ελευθερίας, να βασίζεται στην

αφομοίωση και στη διαφάνεια, στην ενοποίηση των χώρων και στις αμφίδρομες σχέσεις τους»⁵.

Αλλά, πάνω απ' όλα, έγινε αισθητή η ανάγκη να σεβαστούμε κάποιες βασικές αρχές για τη δημιουργία μιας σύγχρονης δημόσιας βιβλιοθήκης, όπως:

-τη συγκέντρωση των ανοιχτών για το κοινό χώρων, που υπαγόρευαν την επιλογή της πραγματοποίησης λίγων ορόφων και δυο επιπέδων για τη διευκόλυνση της κυκλοφορίας και του προσανατολισμού.

-την ευελιξία, γιατί η οργάνωση των ανοιχτών για το κοινό χώρων έπρεπε να μπορέσει να αναπτυχθεί μέσα στο μέτρο που ζητούσε η προσαρμογή στις νέες απαιτήσεις και στους νέους χρήστες, μέσα στο μέτρο που απαιτούσε η αλλαγή της προσφοράς των τεκμηρίων και των τρόπων αναζήτησής τους. Εδώ οφείλεται η επιλογή των μεγάλων ανοιχτών σαλονιών στα οποία προσπαθήσαμε, όμως, να αποφύγουμε την κοινοτυπία και την αίσθηση της ανωνυμίας που συχνά αποπνέουν οι μεγάλοι χώροι.

-την ξεχωριστή προτίμηση στο φυσικό φωτισμό, που οι αρχιτέκτονες προσπάθησαν να εκμεταλλευτούν στο έπακρο, προκειμένου να κάνουν το περιβάλλον πιο άνετο.

Το συνολικό εμβαδόν της βιβλιοθήκης καταλαμβάνει 6.000 τετραγωνικά μέτρα περίπου. Ο αρχιτέκτονας Pica Ciarrarra αναφέρει ότι:

«Το κεντρικό κτίριο του εργοστασίου που έπρεπε να μετατραπεί είχε μεγάλο πλάτος, της τάξης των 40 μέτρων: το κέντρο του έπρεπε να είναι φωτεινό, να εμφανίζεται γεμάτο ανοίγματα, να έχει ενιαίους χώρους και να παίρνει όλον τον δυνατό φωτισμό από το εξωτερικό. Ένα σύστημα «αγωγών αέρα και φωτός» μπορούσε να συμβάλλει στη βιωσιμότητα των χώρων με μεγάλο πλάτος, μπορούσε να υλοποιηθεί και να πειραματιστεί σε ασυνήθιστες περιβαλλοντικές και ενεργειακές συνθήκες, που θεωρητικά είχαμε αντιμετωπίσει πολλές φορές».⁶

Η κεντρική στοά, που διατηρήθηκε σε όλο το ύψος της, είναι το φέρον στοιχείο του κτιριακού συγκροτήματος που έρχεται σε αντίθεση με τις πλευρικές ζώνες οι οποίες διαθέτουν περισσότερους ορόφους. Στις δυο πλευρικές πτέρυγες εκπονήθηκαν πράγματι, στη μεν δυτική δυο νέα επίπεδα, πέρα από το ισόγειο, και στη δε ανατολική ένα επίπεδο. Προκειμένου να αυξηθεί η χρήσιμη επιφάνεια, χτίστηκαν στα πλαϊνά κάποια πρόσθετα κτίρια που προβάλλουν και συμπληρώνουν με υπαίθριους χώρους κάποιες υπηρεσίες της βιβλιοθήκης με υψηλότερη ανταπόκριση (χώροι για νήπια και παιδιά) και επέτρεψαν τη δημιουργία ταράτσας για ανάγνωση στον πάνω όροφο.

Καθένα από τα λειτουργικά μέρη είναι ανεξάρτητο από τα υπόλοιπα. Το προσωπικό έχει ξεχωριστή πρόσβαση και περιορισμένες επαφές κατ' όροφο με την περιοχή των γραφείων προκειμένου να αποφεύγεται η υπερβολική συνύπαρξη με τους χρήστες της βιβλιοθήκης και η ενόχληση από τη διανομή του υλικού της αποθήκης του ισόγειου που γίνεται, κι αυτή, με ανελκυστήρες που προορίζονται ειδικά γι' αυτό το σκοπό.

Το auditorium έχει επίσης αυτόνομη και ανεξάρτητη είσοδο από την υπόλοιπη βιβλιοθήκη, γεγονός που επιτρέπει τη χρήση του ακόμη κι όταν η βιβλιοθήκη είναι κλειστή.

⁵ MASSIMO PICA CIARRARRA, *Η αρχιτεκτονική μελέτη*, στο «Βιβλιοθήκες σήμερα», τόμ. 25, αρ. 8 (Οκτ. 2007), σελ. 18.

⁶ Στο ίδιο, σελ. 19.

Ολόκληρο το σχέδιο της εγκατάστασης και του βιο-κλιματισμού αποτέλεσε αντικείμενο αναλύσεων και εργασίας σχεδιασμού προκειμένου να μεταφραστεί η μηχανική πλευρά της εγκατάστασης σε μια αρχιτεκτονική συνιστώσα.

Στις θόλους της σκεπής τοποθετήθηκαν «ηλιακοί αγωγοί» με διπλό κέλυφος από ατσάλι ίnox που εξασφαλίζουν το φυσικό φωτισμό των βαθύτερων χώρων και επιτρέπουν τον εξαερισμό ολόκληρου του κτιρίου. Οι αρχιτέκτονες περιγράφουν τη λειτουργικότητα των αγωγών ως εξής:

«Ο εξωτερικός αέρας εισέρχεται στους χώρους από χαμηλό ύψος και εξάγεται μέσα από το διπλό τοίχωμα των αγωγών, λόγω της φυσικής διαφοράς της πίεσης. Όταν η πίεση του αέρα είναι ανεπαρκής, ένα σύστημα ελέγχου ενεργοποιεί τους ανεμιστήρες που βρίσκονται στο εσωτερικό των διπλών τοιχωμάτων των αγωγών παρέχοντας εγγύηση για τη σωστή εξαγωγή του αέρα. Ο εξαερισμός του κορεσμένου αέρα στους χώρους που δεν εξυπηρετούνται από τους αγωγούς αυτούς, γίνεται από την κεντρική στοά που διαθέτει επιπλέον ένα πολύ ψηλό δέντρο και ένα μικρό αίθριο, το οποίο πέρα από το φως, επιτρέπει την είσοδο του αέρα στη στοά και την εξαγωγή του από τους παρακείμενους χώρους».

Στην κεντρική στοά, στο αίθριο της εισόδου, στο τμήμα των media και στους χώρους του ισογείου, έχει προβλεφθεί μια εγκατάσταση θέρμανσης και ψύξης με σπειροειδείς σωλήνες δαπέδου, που ενδείκνυται ειδικά για ιδιαίτερα ψηλοτάβανους χώρους. Η συνεργία με τον φυσικό εξαερισμό καθορίζει πολυάριθμα θετικά αποτελέσματα:

- υψηλό comfort που οφείλεται στην ισορροπία ανάμεσα στους τρεις τρόπους εναλλαγής της θερμοκρασίας
- έλλειψη θορύβου, καθώς στους χώρους δεν προβλέπεται η ύπαρξη κάποιου εξοπλισμού
- πλήρης χρησιμοποίηση των διαθέσιμων επιφανειών
- τοποθέτηση όλου του απαραίτητου εξοπλισμού μέσα στο κεντρικό τεχνολογικό σύστημα
- δυνατότητα διακλάδωσης της εγκατάστασης σε ξεχωριστές ζώνες
- μειωμένη ενεργειακή κατανάλωση
- απλοποίηση της διατήρησης της θερμοκρασίας ανά ζώνη

Για να περιορίσουμε τη χρήση οριζόντιων δικτύων εγκαταστάσεων χρησιμοποιήθηκαν νέοι αγωγοί καθ' ύψος των κολόνων.

Η περισυλλογή των ομβρίων υδάτων επιτρέπει, τέλος, τη συγκέντρωσή τους για το βασικό αντιπυρικό σύστημα και την άρδευση των εξωτερικών χώρων.

Το μεγάλο δέντρο στο εσωτερικό του κεντρικού χώρου- κάνοντας ένα ανάλαφρο παιχνίδισμα με το νερό, που συνδέει τον εσωτερικό χώρο, με το μικρό αίθριο και με τον εξωτερικό χώρο- επινοήθηκε σαν «φρουρός», ένα ζωντανό γλυπτό σε θέση να επισημάνει πιθανές δυσλειτουργίες του ευαίσθητου συστήματος του προτεινόμενου φυσικού εξαερισμού.

Η οργάνωση των χώρων

Η πρόσβαση στη βιβλιοθήκη πραγματοποιείται μέσα από ένα μεγάλο hall εισόδου που δίνει την αίσθηση μιας πλατείας μέσα στην πόλη, στο οποίο λειτουργούν υπηρεσίες γενικής πληροφόρησης και ενός πρώτου προσανατολισμού, ελέγχου και υποστήριξης των υπηρεσιών της βιβλιοθήκης και του auditorium, και πάνω απ' όλα του περίπτερου εξυπηρέτησης στην υπηρεσία του κοινού. Πρόκειται για έναν επιχειρησιακό τομέα, που μας φαίνεται ότι πρέπει να έχει επιπλέον έναν πρωταρχικό ρόλο λόγω της ενισχυμένης αναπτυξιακής λειτουργίας που θα χαρίσει σε αυτό το νέο κομμάτι της πόλης η ανάπλαση του αστικού κτιριακού συμπλέγματος της περιοχής της πρώην Breda.

Με αυτό το πρόγραμμα υπηρεσιών έχει συνδεθεί η επιλογή να τοποθετήσουμε σε αυτό το «αστικό κέντρο» της βιβλιοθήκης ένα μεγάλο videowall μεγάλης οπτικής εμβέλειας που μεταδίδει διάφορα είδη πληροφοριών: από news τηλεοπτικών προγραμμάτων και δελτίων ειδήσεων απευθείας (τηλεοπτικά δελτία μέσω δορυφόρου ή επίγειων μέσων), έως την αναμετάδοση audiovideo της εκδήλωσης που βρίσκεται σε εξέλιξη στο auditorium, την παρουσίαση πρωτοβουλιών της βιβλιοθήκης και της πόλης, έως επίσης και την παρουσίαση στοιχείων σχετικά με τις ημερήσιες παρουσίες που αποτυπώνονται από μια ειδική συσκευή, ένα ηλεκτρονικό χαλί τοποθετημένο στο κατώφλι της εισόδου της βιβλιοθήκης που επιτρέπει τη μαγνητοσκόπηση της ροής των χρηστών της βιβλιοθήκης δίνοντας τον αριθμό των εισόδων και εξόδων σε όλες τις ώρες της ημερήσιας λειτουργίας της. Επίσης δίνονται στοιχεία για τον αριθμό των χρηστών που βρίσκονται μέσα στη βιβλιοθήκη σε πραγματικό χρόνο, ο οποίος οπτικοποιείται μέσα από ένα συγκεντρωτικό display, που μπορούν να συμβουλευτούν οι χρήστες, καθώς και στοιχεία για τα στατιστικά report με τη βοήθεια κάποιων φίλτρων που τοποθετούνται (είσοδοι ανά ώρα, ημέρα, εβδομάδα, στοιχεία σχετικά με την παραμονή των επισκεπτών κ.λ.).

Σε γενικές γραμμές, επιλέξαμε λοιπόν να επιστήσουμε ιδιαίτερη προσοχή στην πραγματοποίηση ενός είδους «οπτικής διευκόλυνσης»⁷ για τη χρήση των μέσων της πληροφορικής.

Οι στόχοι που προσπαθούμε να επιτύχουμε, δίνοντας επίσης ιδιαίτερη σημασία στις «συσκευές» που προορίζονται για τη μετάδοση αυτών των στοιχείων, οι οποίες βρίσκονται διάσπαρτες σε σημεία διέλευσης ή σε περιοχές στάσης των ατόμων, απαριθμούν την ποικιλία των προσφερόμενων πηγών, κάνοντάς μας να αντιληφθούμε, από την αρχή, «την πολυ-γλωσσολογική και πολυ-επικοινωνιακή δομή»⁸ της βιβλιοθήκης.

Η πληροφοριακή λειτουργία των videowall εφαρμόστηκε στη συνέχεια επανειλημμένα πάνω σε κάποια totem, που διανεμήθηκαν αρχίζοντας από την περιοχή της εισόδου, τα οποία λειτουργούσαν αποκλειστικά ως γραφείο υποδοχής και με έναν λεπτομερειακό και

⁷RICCARDO RIDI, *Υπερ-κείμενα, υπερ-κατάλογοι, υπερ-χάρτες: ο ρόλος της εικόνας στην καρδιά της βιβλιοθήκης*. Στο *Βιβλιοθήκες και νέα γλωσσικά ιδιώματα: πώς αλλάζουν οι υπηρεσίες των πολυμέσων μέσα από την προοπτική των πολυμέσων*. Υπό την επιμέλεια της Ornella Foglieni, Bibliografica, 1998, σελ. 54.

⁸Σύμφωνα με αυτή την αντίληψη διατυπώνονταν οι *Πρώτες υποδείξεις για την εφαρμογή των υπηρεσιών των πολυμέσων στη δημόσια βιβλιοθήκη*, που συντάχθηκαν με τον Συντονισμό της Νομαρχίας της Λομβαρδίας, από τον Luca Ferrieri το 2002.

κατανοητό γραπτό τρόπο χρήσης εγγυώνται, μέσα από την άμεση πρόσβαση των χρηστών, τη δυνατότητα να συμβουλευτούν έναν σύντομο οδηγό και ένα χάρτη των υπηρεσιών της βιβλιοθήκης πέρα από τον κατάλογο.

Αφού διασχίσουμε το hall της εισόδου και περάσουμε μπροστά από τα αντικλεπτικά φίλτρα, μπαίνουμε στον κεντρικό χώρο. Τόπος «συνάντησης» - η κεντρική Στοά – στην οποία βλέπουν σχεδόν όλοι οι χώροι της βιβλιοθήκης, τη φανταστήκαμε σαν έναν ελεύθερο και ανοιχτό χώρο: το δέντρο, τα απλά καθίσματα, το bar, η λιμνούλα με το νερό, θέλουν να τονίσουν την πολύπλευρη και διαπερατή λειτουργία του χώρου, όπου τα «διαλείμματα αναμειγνύονται και μπερδεύονται με το bicolage της βιβλιοθήκης, χωρίς να διακόπτεται η συνέχιση του χώρου με το όλο το υπόλοιπο μέρος, με το bar και τον υπαίθριο χώρο».

Η έρευνα βάσει καταλόγου, οι βιβλιογραφικές πληροφορίες, η Υπηρεσία Internet και οι υπηρεσίες που απευθύνονται σε συγκεκριμένες κατηγορίες χρηστών (μετανάστες και άτομα με ειδικές ικανότητες), καθώς και η υπηρεσία δανεισμού ακόμη και για όλα τα αποθηκευμένα υλικά, είναι ακριβώς οι λειτουργίες αυτού του χώρου που προσφέρεται επίσης και για διαφορετικές λειτουργίες όπως η διοργάνωση εκθέσεων, πολιτιστικών εκδηλώσεων, συναυλιών.

Από τον κεντρικό χώρο μπαίνουμε στην Αίθουσα διαλέξεων και στο bar που βγαίνει σε υπαίθριο χώρο.

Το εσωτερικό του μεγάλου κεντρικού χώρου διασχίζουν δυο ανοιχτοί διάδρομοι με ράφια και αναλόγια για τη μελέτη. Εδώ βλέπουν οι ταράτσες για την ανάγνωση σε υπαίθριο χώρο και τα αναγνωστήρια.

Στην άλλη άκρη του νότιου διαδρόμου που διασχίζει αυτό το χώρο φαίνεται ο εξωτερικός χώρος.

Στη μια πλευρά, πέρα από το μικρό αίθριο που ενισχύει την αίσθηση του ανοιχτού χώρου και του φυσικού φωτισμού, διαμορφώνονται οι χώροι που προορίζονται για τις υπηρεσίες που σχετίζονται με τα νήπια και τα παιδιά, σαν θραύσματα που διαπερνούν το παλιό κτιριακό όγκο και βγαίνουν στον πλαϊνό κήπο. Στη συνέχεια, η συλλογή των περιοδικών εκδόσεων γενικών πληροφοριών και της επικαιρότητας βρίσκεται σε επαφή με τον εξωτερικό κήπο και φιλοξενεί επίσης υλικό ειδικών τμημάτων της βιβλιοθήκης που είναι ομαδοποιημένα σύμφωνα με το κέντρο ενδιαφέροντος που ανταποκρίνεται κατ' εξοχήν σε απαιτήσεις πρώτης πληροφόρησης, επικαιρότητας, μετάδοσης πληροφοριών, αλλά και σε πρακτικές ανάγκες.

Οι συνεχείς και διαφορετικές εισχωρήσεις του ενός χώρου μέσα στον άλλο που χαρακτηρίζουν τους χώρους του νέου κτιρίου τείνουν όλες να δώσουν την αίσθηση ελευθερίας στον χρήστη της βιβλιοθήκης και φιλοδοξούν να κάνουν πράξη την αυθεντική συμβίωση του βιβλίου και της αρχιτεκτονικής, όπως τονίζει και το έργο που τοποθετήθηκε στο τελευταίο τμήμα της Στοάς, το «υπερ-βιβλίο» που, με τις μεταλλικές γραμμές του, «δένει» πολύ καλά με τους μάντες και τα ατσάλινα εξαρτήματα της μεγάλης τζαμαρίας που βρίσκεται στα νότια.⁹

⁹ Η εγκατάσταση, έργο της Dora Tass, τοποθετήθηκε με την ευκαιρία της έκθεσης σχετικά με το καλλιτεχνικό βιβλίο με τίτλο *Παρολίγον σελίδες* που οργανώθηκε από τη βιβλιοθήκη και της οποίας ο κατάλογος δημοσιεύτηκε από τον εκδοτικό οίκο Gli Ori.

Η αίθουσα μελέτης στα τμήματα του πρώτου ορόφου, που είναι η μεγαλύτερη σε διαστάσεις, χαρακτηρίζεται από διπλάσιο ύψος, και μια σειρά «αγωγών αέρα και φωτός», τη συμπίεση του χώρου που επιβάλλεται από έναν μακρόστενο διάδρομο με κατάλληλο εξοπλισμό για ανάγνωση, από μια σειρά μεταλλικών επιδαπέδιων φωτιστικών σε σχήμα δέντρου που δίνουν ρυθμό στο χώρο, καθώς ξεφυτρώνουν από το ξύλινο πάτωμα προς την επίσης ξύλινη, αλλά βαμμένη άσπρη, καμάρα.

Die Grosse Fracht (Το μεγάλο φορτίο), το μνημειώδες έργο που δημιουργήθηκε επί τούτου από τον Anselm Kiefer, παραβιάζει ιδανικά τον μοναδικό κλειστό τοίχο, στο νότιο άκρο αυτού του αναγνωστηρίου.

Το έργο βρίσκεται στο βάθος του αναγνωστηρίου, καταλαμβάνοντας ένα μεγάλο μέρος του, δεδομένων των αξιοσημείωτων διαστάσεών του (4,60 x 6,90 μέτρα).

Ο τίτλος που του απέδωσε ο Kiefer – *Το μεγάλο φορτίο* – δανειζόμενος την έκφραση από ένα ποίημα της Ingeborg Bachmann, «αν και κάνει σαφή αναφορά στην οικονομία των οραματισμών που οι στίχοι της αυστριακής ποιήτριας καταφέρνουν να αναδείξουν, δεν μειώνει το σθένος της ποιητικής αοριστίας του έργου»¹⁰.

Η πρώτη επαφή με τον τεράστιο καμβά είναι δυνατή. Άργιλος, μόλυβδος και σκουριά προσδιορίζουν περιμετρικά το περίβλημα πάνω στο οποίο πλέει ένα μεγάλο πλοίο, και αυτό από μόλυβδο, φορτωμένο με σωρούς βιβλίων σχηματισμένων με το ίδιο υλικό, εδώ και πολλά χρόνια πρωτεύουσα στιλιστική σφραγίδα του καλλιτέχνη.

Σε πιο ήσυχη ζώνη, έτσι ώστε να εγγυάται ύψιστη privacy και συγκέντρωση, βρίσκεται το αναγνωστήριο που προορίζεται κατ' εξοχήν για τη μελέτη βιβλίων των ιδίων των χρηστών, ένας εκτενής χώρος που φωτίζεται από μεγάλες τζαμαρίες.

Πιο απομακρυσμένη και απόκρυφη είναι η αίθουσα των αφηγηματικών Περιηγήσεων που βλέπει στην ταράτσα και συνδέεται, κυρίως, με την ικανοποίηση ειδικά αναγκών ανάγνωσης που αν και δεν εξαντλούνται σε τυχαίες επιλογές, δεν σχετίζονται όμως με ένα καθεαυτό πρόγραμμα μελέτης. Ο χώρος διαθέτει ένα φιλόξενο, άνετο και ευχάριστο διάκοσμο, που τονίζει τη σημασία της ανάγνωσης φιλολογικών βιβλίων που φιλοξενούνται σε αυτό το χώρο σε μια πλούσια αλλά προσεγμένη στην επιλογή της συλλογή.

Στον τελευταίο όροφο βρίσκεται η αίθουσα των πολυμέσων με τη συλλογή των audio/video υλικών, θέσεις για editing video και για γραφικές εφαρμογές, θέσεις για προσωπική ακρόαση και παρακολούθηση και ένα μικρό home theatre.

Η βιβλιοθήκη διαθέτει πράγματι δυο συμπληρωματικές κατασκευές, στην παιδική ζώνη και στο δεύτερο επίπεδο, μικρά σαλονάκια με ηχομόνωση, που προορίζονται για ομαδική παρακολούθηση και αποτελούνται από εξοπλισμό audio/video και στοχεύουν, με τη χρήση προσαρμοσμένων στις ισχύουσες διατάξεις τεχνικών επιλογών, στο comfort, την τέρψη και την πλήρη αξιοποίηση του υλικού των πολυμέσων, των cd και των dvd.

Τηλεοπτικές οθόνες, οπτικές συσκευές ανάγνωσης, LCD με ακουστικά wireless επιτρέπουν αντίθετα την ιδιωτική παρακολούθηση των film, των δορυφορικών προγραμμάτων, κ.λ.π., ενώ η ιδιωτική χρήση των πηγών audio είναι δυνατή και μέσω της «συσκευής audio» της παιδικής ζώνης και / ή μέσω των μικρών laptop που είναι στη διάθεση του κοινού wireless.

¹⁰ Bruno Corà, *Κάποιες θεωρήσεις σχετικά με το Die Grosse Fracht του Anselm Kiefer στη Βιβλιοθήκη της Πιστόια*, στο *Anselm Kiefer*, εκδόσεις Gli Ori, 2007, σελ.47.

Η προσφορά των τεκμηρίων της βιβλιοθήκης

Για τον καθορισμό των κριτηρίων οργάνωσης της νέας βιβλιοθήκης επωφεληθήκαμε από τη γνωμοδότηση του καθηγητή Giovanni Di Domenico από το Πανεπιστήμιο του Ουρμπίνο ο οποίος ανακεφαλαιώνει τα κριτήρια στα οποία βασίζονται οι επιλογές στη βιβλιοθηκονομία της βιβλιοθήκης San Giorgio, ως εξής:

«Προκειμένου να καθορίσουμε τα κριτήρια που θα μπορούσαν να παρουσιάσουν και να αξιοποιήσουν καλύτερα την προσφορά των τεκμηρίων της Βιβλιοθήκης, ξεκινήσαμε από ένα διπλό στόχο: α) να δούμε και να εκτιμήσουμε, ακόμη και μέσω της οργάνωσης των τεκμηρίων στο χώρο, την αποστολή με στόχο τις υπηρεσίες που μπορεί να κάνει γνωστή σε όλους την αρχή της Βιβλιοθήκης με έναν τρόπο αυθεντικό, σύγχρονο, γενναϊόδωρο ως προς τις ευκαιρίες που δίνονται στους χρήστες και στην πόλη της Πιστόια β) να υιοθετήσουμε λύσεις ποικίλες, ευέλικτες, που να ανταποκρίνονται σε πολλαπλούς τρόπους προσέγγισης, κοινωνικής και προσωπικής χρήσης της βιβλιοθήκης και των πηγών της, χωρίς με αυτό να ζημιωθεί η συνολική συνοχή της εγκατάστασης και το επιστημονικό κύρος του σχεδιασμού της βιβλιοθηκονομίας. Σχετικά με το πρώτο σκέλος δουλέψαμε πολύ πάνω στις συνέπειες της κοινοποίησης της ταυτότητας της βιβλιοθήκης και της υποδοχής των χρηστών, που φέρνει μαζί της αυτονομία κάθε στρατηγική παρουσίασης της προσφοράς των τεκμηρίων, προσανατολίζοντας τις επιλογές στη διευκόλυνση πρόσβασης, την αυτονομία και την ελευθερία κινήσεων των επισκεπτών, την ευκολία των πρακτικών browsing, τη διακριτική υποβολή δρομολογημένου τρόπου ανάγνωσης (και παρακολούθησης και ακρόασης), την διεπιστημονικότητα, την ενισχυμένη χρήση των πολυμέσων, τη συνοχή των σχέσεων των χώρων στις διάφορες ζώνες της βιβλιοθήκης και των συστημάτων σήμανσης που τις εκπροσωπούν.

Σχετικά με το δεύτερο σκέλος διατυπώθηκε μια σκέψη που δεν μπορούσε να αγνοήσει τα κυριότερα μοντέλα της ανοιχτής στο κοινό βιβλιοθήκης του 20^{ου} αιώνα (οργάνωση σύμφωνα με κέντρα ενδιαφέροντος, αποδόμηση του κλασικού τρόπου ταξινόμησης, τριχοτομημένη βιβλιοθήκη, δημιουργία τμημάτων κ.λ.), όλα με κοινό στόχο να ξεπεραστούν από τη μια η σύγχυση που σιγά-σιγά εκδηλώθηκε από τις άκαμπτες εφαρμογές των παραδοσιακών σχημάτων ταξινόμησης, από την άλλη οι διαδικασίες της φυσικής τακτοποίησης των συλλογών. Δεν είναι δύσκολο να αποδώσουμε αυτή τη σύγχυση κυρίως στις πολύπλοκες, πολλές και «άτακτες» εκδηλώσεις των αναγκών και των πολιτιστικών αναζητήσεων, της πληροφόρησης και της γνώσης στη σύγχρονη εποχή. Κι όμως, δεν παραμελήθηκαν ούτε τα όρια των ανταποκρίσεων των χρηστών, που με τη σειρά τους ήταν τμηματικές, ανεπαρκείς, μερικές φορές συμπεσμένες από διαφορετικής κλίμακας εφήμερες προτιμήσεις και ευχάριστη παραμονής στο χώρο, οι οποίες καθορίστηκαν από τις πολιτιστικές προτιμήσεις της μάζας και, σε κάποια μέτρο, τις επέβαλαν»¹¹.

Οι συλλογές των τεκμηρίων της βιβλιοθήκης (σε ξεχωριστό χώρο) είναι οργανωμένες κατά ζώνες, καθεμιά από τις οποίες ανταποκρίνεται σε συγκεκριμένους στόχους προσφοράς και χρήσης.

Υπό αυτή την έννοια ένας ξεκάθαρος διαχωρισμός ανάμεσα στην επικρατούσα συγκέντρωση τους κατά θέματα (στη ζώνη της εισόδου) και στην επικρατούσα συγκέντρωση κατά επιστήμες (στις περιοχές των τμημάτων) ανταποκρίνεται σε δυο τύπους ζήτησης: ο ένας εκφράζεται με τρόπο περισσότερο άτυπο, όπως η περιέργεια ή το συμπτωματικό ενδιαφέρον, ο άλλος είναι πιο δομημένος και συστηματικός.

Ο σκοπός που μας κινητοποίησε δεν είναι όμως ο διαχωρισμός των αναγκών μελέτης με βάση κοινωνιολογικές και πολιτιστικές φάσεις, αλλά περισσότερο ο συνδυασμός τους με πολλαπλές συμπεριφορές χρήσης της βιβλιοθήκης που δεν προδίδουν υποχρεωτικά διαφορετικούς βαθμούς συνειδητότητας. Αυτό μας υπέβαλε να κρατήσουμε πολύ αχνά τα όρια ανάμεσα στους διαφορετικούς προορισμούς των υπηρεσιών, αποφεύγοντας επιπλέον και τη συμπίεση της ζώνης της εισόδου μέσα και μόνο από την αντίληψη και την πρακτική μιας popular library.

¹¹ GIOVANNI DI DOMENICO, *Η παρουσίαση των συλλογών*, στο «Οι Βιβλιοθήκες σήμερα», σελ. 20.

Μια πρώτη ζώνη (**Αίθουσα διαφορετικών αναγνωσμάτων**), που βρίσκεται στο ισόγειο, στο τέλος της κεντρικής Στοάς, παρουσιάζει, κάποιους πυρήνες τεκμηρίων, ομαδοποιημένους κατά μεγάλες θεματικές περιοχές ή ζώνες ενδιαφέροντος, τοποθετημένες, αυτές, κατ' αλφαβητική σειρά, βασισμένους σε μεταφορικές έννοιες των σχέσεων επικοινωνίας:

Γεγονότα της ζωής (πληροφορίες και τεκμήρια για την οικογενειακή ζωή και τον δημιουργικό χρόνο, την κοινότητα, τους επαγγελματίες και τις επιχειρήσεις, με εσωτερική διάρθρωση κατά θέματα). **Νομαδικές γνώσεις, γνώσεις μέσα στο χρόνο** (τρέχουσα δοκιμιογραφία, με εκλαϊκευτικό ή γενικής πληροφόρησης υλικό, που ενημερώνονται και ανανεώνονται συνεχώς).

Πρόκειται για έναν χώρο στον οποίο προσπαθήσαμε να εξασφαλίσουμε στους χρήστες comfort, ελευθερία κινήσεων, και μια ποικίλη προσφορά τεκμηρίων προκειμένου να ικανοποιηθούν από τη μια οι απαιτήσεις και τα ενδιαφέροντα της πρώτης πληροφόρησης και της επικαιρότητας, και από την άλλη η περιέργεια. Στην περίπτωση των «διαφορετικών αναγνωσμάτων», χρησιμοποιούνται, παράλληλα με τους σταθερούς τρόπους παρουσίασης της προσφοράς των βιβλίων από τα ράφια (που πρέπει να ενημερώνονται συχνά), και ελεύθερα κριτήρια συγκέντρωσης και ταυτόχρονης έκθεσης των τεκμηρίων (για τις εφημερίδες και τα ενημερωτικά περιοδικά, τις νέες αφίσες, τις εκθέσεις καλλιτεχνών εν ζωή και άλλες εκθέσεις, τα επίκαιρα θέματα, τα χρονικά, τις προωθήσεις κ.λ.). Αυτά τα κριτήρια εφαρμόζονται επίσης και στην έρευνα για λύσεις απελευθερωμένες από ταξινομικές δεσμεύσεις, με τη φιλοδοξία να κάνουμε δεκτές, και συγχρόνως να ενθαρρύνουμε, προσδοκίες και προτροπές για τυχαίες ανακαλύψεις, αποκαλύψεις υλικού και λοιπά.

Αφηγηματικές περιηγήσεις. Αυτός ο τρίτος χώρος, που εκτείνεται επιπλέον στον «βόρειο διάδρομο» του πρώτου ορόφου και στην αίθουσα που βλέπει στην ταράτσα, καλείται να προωθήσει και να διασταυρώσει την περιέργεια για την ανάγνωση με ενδιαφέροντα που ούτε ανταποκρίνονται στους σκοπούς της μελέτης, αλλά ούτε προορίζονται υποχρεωτικά για την εξάντληση τυχαίων επιλογών. Ένα τμήμα που στρέφεται στην ικανοποίηση και τη διέγερση των αναγνωστικών απαιτήσεων που δεν ταυτίζονται με τη μελέτη των γλωσσών και των ξένων φιλολογιών, αλλά μόνο με τις προτιμήσεις και την ευχάριστη παραμονή.

Η ιταλική και η ξένη συλλογή fiction, ξεκινώντας από τους μεγάλους κλασικούς του 19^{ου} αιώνα έως τους πιο πρόσφατους συγγραφείς που είναι παρόντες σχεδόν στο σύνολο των εκδόσεων χωρίς σχόλια και παραρτήματα, σε αντίθεση με αυτές που φιλοξενούνται στο παράρτημα Ξένων Γλωσσών και Φιλολογίας, έχει ταξινομηθεί κατά θέματα σύμφωνα με τα κωδικοποιημένα φιλολογικά είδη (από το μυθιστόρημα περιπέτειας έως το αισθηματικό κ.λ.).

Μια δεύτερη ζώνη του ισογείου είναι εξ ολοκλήρου αφιερωμένη στους νεότερους χρήστες και διαιρείται σε τρεις παρακείμενους χώρους: **Αίθουσα νηπίων** (προσχολική ηλικία), **Αίθουσα παιδιών** (6-10 χρονών) και **Ζώνη Holden** (11-15 χρονών). Εδώ επικρατούν προοδευτικοί τρόποι έκθεσης και τακτοποίησης των υλικών, που αρχικά τους εμπνεύστηκαν μέσα από τη χρήση απλών μεταφορικών εννοιών για τα νήπια (ανάπτυξη, ο πλησίον μας, η φύση, τα πράγματα και οι ιστορίες του κόσμου, η φαντασία) και για τα

παιδιά (η συμβίωση στην οικογένεια, με τους άλλους κ.λ.), και που στη συνέχεια παρουσιάζουν πολύ περισσότερο δομημένα τμήματα (όπως η **Holden αφήγηση** και η **Holden εξερεύνηση**).

Ένα αξιόλογο μέρος της προσφοράς βιβλίων για ενήλικες, η subject library που προορίζεται για την ικανοποίηση των συστηματικών ερευνητικών απαιτήσεων, της μελέτης και της εμβάθυνσης (και σκοπός είναι αυτό να γίνεται πάντα με την προοπτική της διεπιστημονικότητας και της δημιουργίας ενός ερμηνευτικού περιβάλλοντος που να αναμετρείται με την πολυπλοκότητα και τις μεταμορφώσεις των γλωσσικών ιδιωμάτων, των σοφιών και της ανταλλαγής γνώσεων), βρίσκεται, ακόμη πάνω σε ανοιχτά ράφια, στον πρώτο όροφο, και εκτείνεται σε πέντε **τμηματικές ζώνες**.

Σε αυτή τη ζώνη η οργάνωση του υλικού ανταποκρίνεται στην ανάγκη της δημιουργίας κατά κάποιο τρόπο εσωτερικών ερευνητικών οδών για έναν γνωστικό τομέα βάσει των συγκεντρωμένων επιστημών.

Υπό αυτή την έννοια, τίθεται η ανάγκη να ξεπεραστούν κάποιες ιδεολογικές και λειτουργικές ακαμψίες που συνδέονται με την παραδοσιακή ταξινόμηση ιεραρχικού-απαριθμητικού τύπου και κάποια δύσκολα σημεία τουλάχιστον στο θέμα της φυσικής τακτοποίησης των συλλογών, ιδιαίτερα στη δεκαδική Ταξινόμηση Dewey (η πληροφορική μακριά από τις κοινωνικές επιστήμες, απόσταση της γλώσσας από τη φιλολογία κ.λ.π.). Από εδώ προέρχεται η επιλογή της παρουσίασης της προσφοράς των βιβλίων σύμφωνα με το σχήμα περιοχή/τομέας/υποτομέας/σημείωση, με τη χρήση μειωμένων στοιχείων της δεκαδικής Ταξινόμησης Dewey (CDD), που αναμφίβολα αποδομεί το σύστημα Dewey αλλά με αξιοπρεπή και «ανεκτό» τρόπο.

Από τη στιγμή που συγκεντρώθηκαν οι τομείς με βάση τις σχέσεις των τμημάτων, η δεκαδική ταξινόμηση Dewey (CDD) χρησιμοποιείται με ακρίβεια, αλλά σαν εσωτερική υποδιαίρεση της ταξινόμησης, για:

-τον καθορισμό της αλληλουχίας των υποτομέων

-τη διάρθρωση της εξέλιξης κάθε τομέα χωρίς υποτομείς και κάθε υποτομέα.¹²

Στα τμήματα, οι συλλογές είναι τακτοποιημένες κατά τομείς, οι οποίοι αντιστοιχούν σε μεμονωμένα υλικά της βιβλιοθήκης ή σε παραπλήσια. Στο εσωτερικό των τομέων ενσωματώνονται και χρησιμοποιούνται σημάνσεις της δεκαδικής Ταξινόμησης Dewey.

¹² Παράδειγμα διάρθρωσης σήμανσης του τμήματος

Τμήμα ST= Επιστήμη και τεχνολογία

Προπαιδευτικός Τομέας Reference [E]

Τομείς/Υποτομείς

F. Φυσικές Επιστήμες [500-509]

G. Μαθηματικά [510-519]

H. Πληροφορική [003-006]

I. Αστρονομία [520-529]

J. Φυσική και χημεία

 Φυσική [530-539]

 Χημεία [540-549]

K. Γεωλογικές Επιστήμες [560-569]

L. Βιολογικές Επιστήμες [570-599]

Τα 5 τμήματα της βιβλιοθήκης San Giorgio είναι: Επιστήμη και Τεχνολογία που ομαδοποιεί τα έργα που αναφέρονται στα είδη των φυσικών και των εφαρμοσμένων επιστημών, οι Ανθρωπολογικές Επιστήμες, όπου βρίσκονται τα έργα που αφορούν στη θρησκεία, τη φιλοσοφία, την ιστορία και τη γεωγραφία, οι Κοινωνικές Επιστήμες και η Τέχνη (που εν μέρει τη συναντάμε και στην αίθουσα των πολυμέσων), Ξένες Γλώσσες και Φιλολογίες με έργα ομαδοποιημένα σύμφωνα με τις διάφορες ξένες φιλολογίες.

Στον πρώτο τομέα κάθε τμήματος, επιπλέον με τον επιστημονικό τομέα, έχει τοποθετηθεί ένα ειδικό σύστημα που μπορεί κάποιος να συμβουλευτεί, ώστε να τον εισάγει στην περιοχή του τμήματος και στη διάρθρωση των τομέων. Τα δυο επίπεδα χρησιμεύουν κυρίως στην πρόταση συνδέσεων και κάθετων διασταυρώσεων ανάμεσα στις πιο συγκεντρωμένες επιστήμες.

Η αφομοίωση των περιεχομένων διαφορετικών ειδών υλικού είναι ολοκληρωτική. Στη βιβλιοθήκη San Giorgio, για παράδειγμα, τα περιοδικά μοιράζονται στους χώρους των τμημάτων, στην είσοδο, κ.λ.π. σύμφωνα με τις επιστημονικές, πολιτιστικές ή θεματικές απαιτήσεις και σύμφωνα με τις ανάγκες χρήσης.

Για να ολοκληρώσουμε μια αρκετά οργανωμένη προσφορά του υλικού της βιβλιοθήκης, αναφέρουμε ότι στον δεύτερο όροφο βρίσκουμε την **Αίθουσα Ippolito Desideri**, που προορίζεται κατ' εξοχήν για τη μελέτη βιβλίων των αναγνωστών, και η οποία χαρακτηρίζεται ως περιοχή βιβλιογραφικού προ-επιστημονικού προσανατολισμού λόγω της αποκλειστικής παρουσίας υλικού γενικού χαρακτήρα, όπως εγκυκλοπαίδειες, λεξικά και έργα πρώτου βιβλιογραφικού προσανατολισμού. Η Αίθουσα φιλοξενεί επίσης μια επιλογή υλικών σχετικά με τα τοπικά τεκμήρια, που χωρίζονται σύμφωνα με τις περιοχές ενδιαφέροντος. Αυτός ο τομέας συμπεριλαμβάνει μόνο μια αξιοσημείωτη επιλογή τοπικών εγγράφων γιατί το έργο των τεκμηρίων και της διατήρησης της παραγωγής τους στην περιοχή ανήκει στη βιβλιοθήκη Forteguerriana, λόγω των ιστορικών πηγών της και λόγω της ιδιότητας της ως ινστιτούτου που θεωρείται θεματοφύλακας του αντίτυπου έκδοσης υποχρεωτικά κατατιθέμενου στη βιβλιοθήκη βάσει νομικών διατάξεων.

Στο δεύτερο όροφο η αίθουσα των **Πολυμέσων** (επικοινωνίες και τηλεπικοινωνίες, μουσική και κινηματογράφος, με cd και dvd τοποθετημένα, με βάση αντίστοιχα το μουσικό είδος και το επώνυμο του σκηνοθέτη).

Στην αίθουσα πολυμέσων, σε πρώτο πλάνο, αλλά στην ουσία σε όλη την έκτασή της, τα έγγραφα τείνουν να είναι ομαδοποιημένα σύμφωνα με το περιεχόμενό τους, άρα όχι σύμφωνα με το είδος, ούτε σύμφωνα με τον τύπο των εγγράφων (τα περιοδικά, για παράδειγμα, δεν είναι τοποθετημένα σε μια ειδικά διαμορφωμένη αίθουσα αλλά, ακόμη κι αν βρίσκονται σε σειρές ξεχωριστά από τις μονογραφίες, είναι διανεμημένα σε διάφορες ζώνες και τμήματα, σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά είδη και στυλ – εκλαϊκευτικό, εξειδικευμένο – και σύμφωνα με τις ανάγκες χρήσης).

Πρώτες αξιολογήσεις της χρήσης

Μέσα σ' ένα χρόνο λειτουργίας, η βιβλιοθήκη μπορεί να περηφανεύεται για μια πολύ θετική πορεία και φαίνεται ότι προχωρά ανασυνθέτοντας αυτή τη σχέση ανάμεσα στην εκπαίδευση και τον πληθυσμό, αυτή την απομάκρυνση και αποξένωση από την πλευρά της τοπικής κοινωνίας που για πολύ καιρό σημάδεψαν τη ζωή της βιβλιοθήκης στην Πιστόια. Ήταν ένας χρόνος μεγάλης ικανοποίησης. Ο αριθμός των παρουσιών ανέβηκε ιλιγγιωδώς και αυτός των εγγεγραμμένων αναγνωστών βρίσκεται σε σταθερή άνοδο. Η διεύρυνση των εγγραφών με βάση την ηλικία, που πριν εκπροσωπούσαν ελλιπώς, συνέβαλε σίγουρα στην αύξηση του αριθμού των αναγνωστών μας και των δανεισμών που έχουν μια σταθερή ανοδική πορεία.

Στη διάρκεια του χρόνου η βιβλιοθήκη σταθεροποίησε την πολιτιστική και επικοινωνιακή παρουσία της στην καθημερινότητα της πόλης με πρωτοβουλίες και εκδηλώσεις όπου το κοινό που συμμετείχε και εκδήλωσε το ενδιαφέρον του, γινόταν όλο και πιο πολυάριθμο και προσεκτικό.

Υπήρξε μια αλλαγή στη σχέση με το κοινό και κυρίως, «η είσοδος στη βιβλιοθήκη αποτέλεσε αντικείμενο συζητήσεων ανάμεσα στον κόσμο. Η βιβλιοθήκη San Giorgio δημιούργησε ένα καινούριο κέντρο βάρους σε αυτό το μικρό αστικό κέντρο. Μιλούν γι' αυτή ακόμη και όσοι δεν ενδιαφέρονται για τις υπηρεσίες που προσφέρει, την επισκέπτονται και όσοι πιθανά δεν επιστρέφουν μετά την πρώτη επίσκεψη τους στη βιβλιοθήκη. Τροφοδοτεί την περηφάνια της πόλης».¹³

Αναμφίβολα η εξήγηση της επίδρασης που είχε στην πόλη η βιβλιοθήκη San Giorgio αποτελεί ένα αρκετά σύνθετο φαινόμενο, έτσι όπως συμβαίνει και με την ανάλυση των γνωστικών και συναισθηματικών μηχανισμών που προκλήθηκαν από την αντίληπτική αλληλεπίδραση με τους χώρους της βιβλιοθήκης. Αυτά τα σημεία φαίνεται ότι ενθάρρυναν όσο ποτέ οι πρώτες διαπιστώσεις, αποτέλεσμα μιας έρευνας που πρόκειται να δημοσιευτεί, και η οποία συνίσταται στον αναλυτικό έλεγχο των εντυπώσεων που προήλθαν από την επίσκεψη της βιβλιοθήκης, οι οποίες καταγράφηκαν σε ένα ειδικό κατάλογο που τοποθετήθηκε στην περιοχή της εισόδου και από επιτόπιες παρατηρήσεις. *Ζητήματα εισόδου* τιτλοφορεί αυτό το εγχείρημα ο συγγραφέας, αποδίδοντας την επιτυχία της βιβλιοθήκης San Giorgio επιπλέον στην υπερνίκηση από πλευράς των επισκεπτών της αυτού που στη φιλολογία ονομάζεται *library anxiety*, το οποίο αποτελεί αντικείμενο πολλών εγχειρημάτων ιδιαίτερα από την πλευρά της αμερικανικής επαγγελματικής λογοτεχνίας¹⁴.

«Μια γενική διαφορά ανάμεσα στις δυο βιβλιοθήκες [Forteguerriana και San Giorgio] μπορούμε να πούμε περιληπτικά ότι είναι η διαφορετική συχνότητα εισόδου. Μια είσοδος δεν είναι ποτέ μόνο σωματική και η αντίληψή της, μέσα από την πνευματική

¹³ Ευχαριστώ τον CLAUDIO ROSATI, συγγραφέα του άρθρου *Ζητήματα εισόδου. Παρατηρήσεις πάνω στην αντίληψη των χώρων και των υπηρεσιών της βιβλιοθήκης San Giorgio* σε μελλοντική δημοσίευση στο «Πολιτισμοί του κειμένου και του τεκμηρίου» που επέτρεψε εδώ την εκ των προτέρων δημοσίευση αποσπασμάτων του άρθρου του.

¹⁴ ANTHONY J. ONWUEGBUZIE, QUN G. JIAO, SHARON L. BOSTICK, *Library Anxiety: Theory, Research, and Applications*, εκδόσεις Scarecrow Press, 2004.

εκπροσώπηση, εξαρτάται όμως, και όχι μόνο, από τη μεταβλητή των μεμονωμένων ατόμων. «Δοχείο και περιεχόμενο» είναι ένας δυνατός παράγοντας στη διαμόρφωση της εισόδου και μερικές φορές το πρώτο επικρατεί πάνω στο δεύτερο. Η είσοδος σε μια βιβλιοθήκη, όπως και σε ένα μουσείο, μπορεί να αποτελέσει συνεπώς ένα ανυπέρβλητο εμπόδιο για πολλά άτομα»¹⁵. «Η μορφή μιας εγκατάστασης – υποστηρίζει πράγματι ο ανθρωπολόγος La Cecilia – είναι μια πολιτιστική κατασκευή, ένας πνευματικός χάρτης που μόνο οι κάτοικοι είναι σε θέση να κρατήσουν στη ζωή. Εκεί υπάρχουν αόρατες εισοδοί, αλλά συμπαγείς όσο οι πόρτες και τα τείχη».

Ίσως, λοιπόν, μπροστά στη βιβλιοθήκη Forteguerriana που με την κεντρική θέση της στην ιστορική πόλη ενισχύει αυτή την αίσθηση, η βιβλιοθήκη San Giorgio που βρίσκεται έξω από αυτή «σε ένα χώρο που αναπολεί κάποιος ακόμη ευχάριστα, χωρίς συγκεκριμένα γνωρίσματα... σε μια περιοχή που μπορεί να χαρακτηριστεί παραμελημένη, που δεν έχει ορισμένη ταυτότητα, αν όχι αυτή του παρελθόντος της... που προσφέρεται για να την ανακαλύψουμε εκ νέου, χαλάρωσε στην ουσία τη δύναμη των πυλών της και έκανε τη βιβλιοθήκη πιο διαθέσιμη στην οικειοποίηση. [...] Είναι, συμπεραίνει ο Rosati, σαν να αποτελεί η διευρυμένη αυτή περιοχή στην οποία εγκαταστάθηκε η βιβλιοθήκη, με περιφράξεις, αλλά χωρίς καθορισμένα όρια και άκρα, μια ελεύθερη ζώνη που μπορεί να διασχίσει κάποιος εύκολα, πράγμα που αλλιώς θα ήταν αδύνατο. Ο αέρας της βιβλιοθήκης San Giorgio μας απελευθερώνει».

Εμφανίζεται τώρα λοιπόν, σαν αίτιο επίσκεψης του χώρου, και «ένα στοιχείο που θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι δεν έχει υλικό χαρακτήρα, γιατί δεν συνδέεται άμεσα με την παροχή υπηρεσιών. Η βιβλιοθήκη San Giorgio φέρνει στο φως την αναζήτηση μιας ευφορίας που θα έβρισκε κανείς εδώ και που αφήνει κατά μέρος τη χρήση υπηρεσιών. Στο βιβλίο προστίθεται η αξία του χώρου που είναι ένας καλός χώρος, ο οποίος επιμηκύνει, κατά κάποιο τρόπο, την ηδονή ή τη χρησιμότητα της ανάγνωσης». Μια προοπτική που χωρίς να χάνει από την οπτική της το περιεχόμενο της βιβλιοθήκης, πρέπει να μας βοηθήσει να τη δούμε μέσα σε έναν διευρυμένο ορίζοντα.

Βρισκόμαστε μπροστά σε μια πόλη που αλλάζει συνεχώς, έτσι και οι βιβλιοθήκες, που είναι κατ' εξοχήν αστικά μέρη της πόλης, πρέπει να εκπροσωπούν αυτή την αλλαγή δημιουργώντας από την αρχή χώρους συνύπαρξης, που αποτελούν «σταυροδρόμια», «σημεία επαφών», με το να γίνονται τόποι συνάντησης και συζήτησης, μέρη αντίληψης των τάσεων της πόλης, μέρη όπου η ύπαρξη των πολιτών ανανεώνεται και είναι σε θέση να επηρεάσουν τις μεταμορφώσεις σημαντικών περιοχών της πόλης.

Χώροι, άρα, «υψηλής ποιότητας, γιατί [μπορούν να αντικαταστήσουν] στις υποβαθμισμένες συνοικίες της πόλης την περιοχή που ήταν κάποτε ένας ήσυχος δρόμος, με τις βιτρίνες όπου μπροστά τους κοντοστεκόταν ο κόσμος, τα bar με τα τραπέζια έξω, τα παγκάκια και τον κόσμο που βγαίνει για να κάνει βόλτα, να συναντηθεί και να συζητήσει. Ακόμη και στην Ιταλία η δημόσια βιβλιοθήκη είναι ο τελευταίος κλειστός χώρος όπου δεν είμαστε υποχρεωμένοι να καταναλώσουμε και να ξοδέψουμε για να θεωρηθούμε ευπρόσδεκτοι φιλοξενούμενοι: ένας χώρος ανοχής, σύγκρισης και ελευθερίας επιλογής»¹⁶.

¹⁵ CLAUDIO ROSATI, *όπ. παραπ.*

¹⁶ MARIA STELLA RASETTI, *Η διαφανής βιβλιοθήκη*, εκδόσεις ETS, 2004, σελ. 44.

Δελτίο ταυτότητας της βιβλιοθήκης

Μελέτη: Studio Pica Ciamarra Associati di Napoli

Συνολικό κόστος: 10.500.000 Ευρώ

Αριθμός τεκμηρίων: 250.000 βιβλιογραφικές ενότητες

Σε ανοικτά ράφια: 80.000 βιβλιογραφικές ενότητες, από τις οποίες
12.000 για νήπια και παιδιά

Περιοδικά τρέχουσας κυκλοφορίας: 250

Cd-audio: 3.000

Dvd: 3.000

Αρχείο Piero ed Elena Bigongiari: περίπου 12.000 βιβλιογραφικές και αρχειακές
ενότητες

Αρχείο Centro di Documentazione: 20.000 βιβλιογραφικές ενότητες, 24.000 τεύχη και
φυλλάδια, 5.000 περιοδικά από τα οποία 1.000 τρέχουσας κυκλοφορίας

Θέσεις πληροφορικής: 50

5 box ιδιωτικής ακρόασης και παρακολούθησης

2 home theatre

Θέσεις ανάγνωσης: 350

Auditorium: 99 θέσεις

Καφετέρια